

## 1. Projekto pavadinimas „Forumo teatras nusikalstamumo prevencijoje”

### 2. Projekto rengėjo pavadinimas: VšĮ „Menų ir mokymo namai”

Kodas <b>300037806</b>
Adresas <b>Balsių sodų 2-oji g. 47;</b>
Miestas <b>Vilnius</b>
Telefonas (su tarpmiestiniu kodu ) <b>mob. 861424997</b>
Elektroninis paštas <a href="mailto:memonamai@one.lt">memonamai@one.lt</a> , <a href="mailto:rimantav@gmail.com">rimantav@gmail.com</a>
Organizacijos banko rekvizitai (banko pavadinimas, kodas, sąskaitos numeris) <b>AB bankas Hansa bankas B/k 73000, Sąsk. Nr. LT90 7300 0100 8589 6786</b>
Projekto socialinis partneris: <b>Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Klaipėdos regiono pataisos inspekcija</b>

Kodas <b>188779221</b>
Adresas <b>H. Manto g. 38,</b>
Miestas <b>Klaipėda</b>
Telefonas (su tarpmiestiniu kodu ) <b>(8 46) 314 693 Faksas (8 46) 310028</b>
Elektroninis paštas <a href="mailto:klaipėdospi@one.lt">klaipėdospi@one.lt</a>
Organizacijos banko rekvizitai (banko pavadinimas, kodas, sąskaitos numeris)

Informacija apie programos vadovą:
Vardas ir pavardė <b>Rimanta Vaičekonytė</b>
Pareigos organizacijoje <b>Direktorė</b>
Adresas <b>Balsių sodų 2-oji g. 47, Vilnius</b>
Telefonas (su tarpmiestiniu kodu) <b>mob. 8 61424997</b>
Elektroninis paštas <a href="mailto:rimantav@gmail.com">rimantav@gmail.com</a>

### 3. Informacija apie projektą

#### 3.1 Esamos situacijos analizė

Vaikų ir paauglių nusikalstamumas yra viena aštriausių Lietuvos visuomenės problemų. Nors nepilnamečiai sudaro tik apie 6% visų Lietuvos gyventojų, tačiau tarp asmenų, kaltinamų padarius nusikaltimus, jie sudaro beveik 14%, o išaiškinti jų padaryti nusikaltimai – 15-19%. Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis 2004 m. nusikalto 2% visų 14-17 metų amžiaus vaikų. Didžiąją dalį (apie 95%!) nusikalstamas veikas padariusių nepilnamečių yra vyriškos lyties asmenys. Išaiškintų padariusių nusikaltimus nepilnamečių struktūroje dominuoja asmenys turintys tik pagrindinį ir pradinį išsilavinimą, dauguma iš jų vengia mokytis ar dirbti. Svarbu ir tai, kad 2004 m. 933 vaikai iki 14 metų amžiaus padarė nusikalstamas veiklas, o tai net 1,6 karto daugiau nei 2003 m. Šie vaikai nepatraukti baudžiamojon atsakomybėn, nes nėra sulaukę baudžiamajame įstatyme numatyto minimalaus baudžiamosios atsakomybės amžiaus. Kas vienuoliktas toks nusikaltęs vaikas neturėjo 10 metų. Panaši situacija yra ir Klaipėdos mieste. 2006 m. pradžioje Klaipėdos miesto pataisos inspekcijos įskaitoje buvo 44 nepilnamečiai (iš jų 4 merginos): 1 nuteistas viešųjų darbų bausme, 6 – laisvės apribojimo bausme (1 mergina), 36 bausmės vykdymas atidėtas (3 merginos), 1 lygtinai paleistas iš pataisos namų.

2005 metais Klaipėdos miesto pataisos inspekcija vykdė keletą programų nukreiptų į įskaitoje esančių nepilnamečių socialinės integracijos stiprinimą. Vykdam šias programas siekta formuoti pageidautinus nepilnamečių elgesio motyvus, supažindinti su socialiai priimtinais vertybėmis bei elgesio normomis, o taip pat siekta, kad jie turėtų tinkamą identifikacijos objektą, kuris reprezentuotų socialiai priimtinas elgesio normas ir vertybes. Vykdam šias programas bendradarbiauta su įvairiomis tarnybomis, teikiančiomis pagalbą

nepilnamečiams ir jų šeimoms.

Nepilnamečių delinkventinis elgesys, ypač kai jis susijęs su smurtu, bei priklausomybėmis, dažniausiai yra socialinio deficito išraiška. Dėl socialinio apleistumo jaunuoliai nesugeba adekvačiai reaguoti į konfliktines situacijas, neretai dėl vienokių ar kitokių charakterio savybių nesugeba pritaipyti mokykloje ar kitose grupėse, nesutaria su tėvais, dažnai turi susidarę labai neigiamą savęs įvaizdį.

Šių ir kitų priežasčių pasekoje nepilnamečiai pradeda vartoti narkotines ar toksines medžiagas bei įvykdo teisės pažeidimus. Dažnai tai yra priklausomos asmenybės, nors ši sąvoka Lietuvoje kol kas nėra plačiai vartojama.

Mes manome, jog rizikos grupei priklausančių vaikų ir jaunuolių problemas reikia spręsti kompleksiskai, o ne išskiriant vieną iš jų.

Užsienio šalyse (Švedijoje, Danijoje, Anglijoje ir kt.) šioms problemoms spręsti ieškoma patrauklių ir efektyvių metodų. Vienas iš jų – Forumo teatro metodas, kai teatrinio pavaizdavimo technika pagalba yra sprendžiamos visuomenei aktualios problemos.

Šį metodą pabandėme pritaikyti Lietuvoje ir sulaukėme didelės pozityvios reakcijos. Specialieji vaikų globos namai pageidavo tęsti šią programą visus metus, nes tai paveikė rezultatyvu ir svarbiausia patrauklu patiemis paaugliams. Jie patys ima rodyti iniciatyvą ir siekti teigiamų rezultatų.

„Menų ir mokymo namai“ tęsdami programą „Nusikalstamumo prevencija mokyklose ir vaikų globos namuose, taikant Forumo teatro metodą“, bendradarbiaudami su Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Klaipėdos regiono pataisos inspekcija, kurė vasaros užimtumo respublikinį prevencinį projektą, kuriame paaugliai, Forumo teatro metodo pagalba, stiprina pasitikėjimą savimi ir kitais, siekė didesnio sąmoningumo, lavino tarpasmeninius ir socialinius santykius, mokėsi kūrybiškai spręsti iškilančias problemas, tobulino bendravimo įgūdžius, susipažino su sveikos gyvensenos taisyklėmis, sportavo, atsikratė bendravimo baimės, pakeitė požiūrį į psichotropinių medžiagų vartojimą, atrado naujas gyvenimo vertybes.

### 3.2. Tikslas

#### **Projektas respublikinis**

Šio projekto pagrindinis tikslas –

mažinti delinkventiško elgesio apraiškas paauglių tarpe bei ugdyti gebėjimus, stiprinančius atsparumą alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimui, kritinį mąstymą, atsakomybę už savo veiksmus ir elgesį, taikant specialiai socialinės rizikos paaugliams pritaikytą efektyvų psichologinio-kūrybinio pobūdžio Forumo teatro metodą.

#### 3.3. 3. 4. Uždaviniai ir priemonės

1. Forumo teatro metodiką, pritaikyti konkrečiai tikslinei grupei – delinkventiško elgesio paaugliams. (Parenkti specialią Forumo teatro programą, pritaikytą šiai grupei.)
2. Projektą įgyvendinti nekasdienėje aplinkoje, o Palangoje, vaikų stovykloje prie jūros, sutelkiant dėmesį į socialinių įgūdžių lavinimą, šiuo tikslu organizuojant patyrimines keliones bei užduotis netradicinėse aplinkose.
3. Lietuvoje išplatinti efektyvų psichologinio ir kūrybinio pobūdžio „Forumo teatro“ metodą, kaip prevencinę priemonę kovai su nusikalstamumu.
4. Supažindinti 10 delinkventiško elgesio paauglių ir virš 200 žmonių (jaunimo, mokytojų, socialinių darbuotojų, psichologų, inspektorių, tėvų, draugų ir kt.) su Forumo teatro metodu.
5. Tikslinei paauglių grupei, mokytojams, socialiniams darbuotojams, psichologams, inspektoriams, tėvams, draugams pristatyti metodinį leidinį „Forumo teatro link...”

Forumo teatro metodą problemoms spręsti” ir Forumo teatro aktorių-moksleivių pagalba jį praktiškai pademonstruoti.

6. Siekiant išsiaiškinti socialines ir psichologines problemas bei ištakas ir priežastis paauglių tarpe padaromų nusikaltimų, atlikti paauglių, dalyvaujančių projekte, problemų anketinę apklausą ir padaryti statistines išvadas.
7. Klaipėdos regiono pataisos inspekcijai pateikti statistines problemų tyrimų išvadas, siekiant išsamiau supažindinti su paauglių tarpe egzistuojančiomis problemomis.
8. Suorganizuoti „Forumo teatro“ jaunimo paštą, kuris veiktų viso projekto metu ir į kurį projekto dalyviai rašytų apie egzistuojančią problemą, jiems grėsiantį pavojų, ar išgyventą situaciją, kurią spręstume pasitelkę į pagalbą „Forumo teatro“ metodą.
9. Projekto dalyviams organizuoti Forumo teatro užsiėmimus problemoms spręsti.
10. Forumo teatro metodo pagalba iškelti, pademonstruotos, išdiskutuotos ir bendromis jėgomis spręstos paauglių tarpe iškilusios ar bręstančias problemas, tokiu būdu užkertant kelią nusikaltimams.
11. Organizuoti kūrybinius-psichologinius bendravimo pratybų užsiėmimus, siekiant ugdyti partnerišką bendravimą, kaip įsiklausyti į kitą žmogų ir jį suprasti išliekant savimi; kaip išsakyti savo norus ir požiūrius, neužgožiant kito žmogaus, analizuoti konfliktus, suprasti ir atpažinti paprastus dalykus, kurie kasdienės situacijas padaro sudėtingomis.
12. Surengti baigiamąjį renginį – Forumo teatro spektaklį – siekiant pristatyti metodą platesnei auditorijai.
13. Integruoti delinkventiško elgesio paauglius, įtraukiant juos į bendras, jaunuolių, dalyvaujančių projekte grupes.
14. Išsamią informaciją apie vykstantį projektą pristatyti Forumo teatro svetainėje [www.forumtheatre.lt](http://www.forumtheatre.lt), siekiant kuo daugiau žmonių supažindinti su šiuo metodu bei projektu ir pasiektais rezultatais.

### 3.5. Vykdyto traukmė ir tęstinumas

**Programos vykdymo laikas: 2006m. liepos 17-27 d.**

Projektas yra tęstinis. Siekiama kitais metais tęsti veiklą, organizuojant mokomąjį seminarą darbuotojams dirbantiems su socialinės rizikos, delinkventiško elgesio paaugliais „Forumo teatro metodo taikymas delinkventiško elgesio paauglių grupėms”, taip pat organizuoti tarptautinę stovyklą paaugliams ir jaunimui „Forumo teatro metodą problemoms spręsti”.

Kiekvienais metais planuojama organizuoti respublikines Forumo teatro stovyklas, kuriose dalyvaus po 10 delinkventiško elgesio paauglių.

Pedagogai, inspektoriai, soc. darbuotojai ir kt. , įsisavinę Forumo teatro metodą, projektą gali vykdyti savo aplinkoje.

Projektą galima kartoti nuolat, kas kartą tobulinant programą ir į projektą įtraukiant vis naujus asmenis.

Šis projektas gali būti pritaikytas ir įvairaus amžiaus žmonėms.

Forumo teatro metodas yra plačiai naudojamas įvairiose užsienio šalyse. Mūsų šalyje tai yra novatoriškas būdas, o Menų ir mokymo namai bei Forumo teatro jaunimo iniciatyvinė grupė pirmieji Lietuvoje pradėjo šį metodą taikyti narkomanijos ir nusikaltimų prevencijos srityse.

### 3.6. Projekto vykdytojai

**Rimanta Vaičekonytė – aktorė, projekto koordinatorė.**

**Birutė Ulanavičienė – pedagogė, dailės terapijos užsiėmimų vadovė.**

**Alma Karčiauskienė – Klaipėdos regiono pataisos inspekcijos administracijos reikalų skyriaus viršininkė**

**Giedrė Valentukevičiūtė – socialinė darbuotoja**

**Vidmantas Staponas – sporto specialistas, vyr. inspektorius**

**Monika Šaltytė – aktorė, Forumo teatro užsiėmimų vadovė**

**Elena Balčaitė – Forumo teatro iniciatyvinės grupės narė, Forumo teatro užsiėmimų vadovė.**

**Austėja Beinartaitė – Forumo teatro iniciatyvinės grupės narė, Forumo teatro užsiėmimų vadovė.**

**Birutė Matikulaitė - Forumo teatro iniciatyvinės grupės narė, Forumo teatro užsiėmimų vadovė.**

**Linus Ulanavičius – studentas, sporto užsiėmimų vadovas.**

### 3.7. Dalyviai

**Klaipėdos regiono pataisos įskaitoje įrašyti, delinkventiško elgesio paaugliai – 10 vaikų (14-18 metų)**

Projekte taip pat dalyvavo 3 socialiai remtini ir 16 paauglių iš įvairių miestų, bei Menų ir mokymo namų „Forumo teatro“ iniciatyvinės grupės nariai.

### 3.8. Vykdyto vieta

**Projektas buvo vykdomas Palangoje, vaikų stovykloje „Kunigiškės“.**

**Adresas: Užkanavės g. 29, Palanga**

### 3.9. Partneriai, rėmėjai

**Partneriai:**

**Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Klaipėdos regiono pataisos inspekcija**

**Rėmėjai:**

**Lietuvos jaunimo turizmo centras, vaikų vasaros poilsio rėmimo programa – 3 000 Lt.**

**Vilniaus miesto savivaldybė, Vaikų ir paauglių nusikalstamumo prevencijos programa – 4 000 Lt.**

**Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, pirminės narkomanijos prevencijos programa – 3 000 Lt.**

### 3.10. Sąmata

Eil. Nr.	Rodiklių pavadinimai	dalyvio išlaikymo išlaidos vienai dienai (littais)			Visų dalyvių išlaikymo išlaidos		
		iš viso	iš valstybės biudžeto lėšų	iš kitų finansavimo šaltinių	iš viso	iš valstybės biudžeto lėšų	iš kitų finansavimo šaltinių
1	Maitinimo išlaidos	12,5	12,5		3 625	3 625	
2	Autorinės sutartys projekto vykdytojams	12	6,48	5,52	3 480	1 880	1 600
4	Kitos išlaidos	15,5	15,5		4 495	4 495	
IŠ VISO		40	34,48	5,52	11 600	10 000	1 600

### 3. 11. Rezultatai

Programa buvo pristatyta visuomenei, todėl projektą galėjo įvertinti mokytojai, paauglių tėvai, draugai, rėmėjai, inspektoriai, policijos atstovai bei neformali auditorija. Paaugliai sustiprėjo psichologiškai, tapo atsparesni stresui, išmoko produktyvaus bendravimo būdų, efektyviai spręsti problemas, įsisavino naujų žinių, pakeitė požiūrį į žalingų įpročių vartojimą, tapo atviresni, nuoširdesni, kūrybiškesni ir draugiškesni, surado naujų draugų. Tokiu būdu tikimės, kad sumažės delinkventiško elgesio apraiškos paauglių tarpe, sumažės paauglių vartojančių ar ketinusių vartoti psichotropines medžiagas. Paauliai tapo atsparesni neigiamai draugų įtakai, atrado naujas gyvenimo vertybes, išmoko efektyviai, Forumo teatro metodo pagalba, spręsti problemas.

Projekto įgyvendinimo metu buvo vykdoma veiklos sklaida:

Internetinė svetainėje [www.forumtheatre.lt](http://www.forumtheatre.lt), buvo nuolat skelbiama informacija apie vykdomą projektą.

Palangos ir Klaipėdos mieste kabinami reklaminiai plakatai ir platinamos skrajutės apie baigiamąjį renginį – Forumo teatro spektaklį, kuriame dalyvavo visi projekto dalyviai.

Sukurtas pristatomasis filmukas „Forumo teatro metodas delinkventiško elgesio paaugliams“.

Informuota žiniasklaida.

Straipsnis laikraštyje „Baltijos ekspresas“ ir internete.

4. Projekto atitiktis kriterijams, kurie nustatyti Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų (programų) konkurso nuostatų 24 punkte.

1. Projektu siekiama spręsti šaliai aktualias paauglių nusikalstamumo ir narkomanijos bei delinkventiško elgesio paauglių integracijos į visuomenę problemas.

2. Buvo atliktas projekto efektyvumo vertinimas - Forumo teatro spektaklio pristatymas visuomenei, kurio metu buvo galima pamatyti paauglių įgytas kompetencijas.

Jaunuoliai tapo geranoriškesni, atviresni, draugiškesni, nuoširdesni bei efektyviai įsisavino Forumo teatro metodą, kurio pagalba galėjo spręsti savo ir kitų problemas.

Taip pat buvo atlikta žodinė apklausa ir kartu aptarta projekto reikšmė bei rezultatai.

Efektyvumą patvirtino paaugliai, inspektoriai, dirbę pedagogai, kūrybiniai darbuotojai bei projektą stebėjusi neformali auditorija. Buvo pageidaujamas projekto tęstinumas.

3. Projekte buvo bendradarbiaujama su socialiniu partneriu – Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Klaipėdos regiono pataisos inspekcija.

Į prevencinę veiklą aktyviai buvo įtraukta visuomenė.

Nuolat interneto puslapyje [www.forumtheatre.lt](http://www.forumtheatre.lt) buvo skelbiama apie vykdomą projektą, novatorišką metodą, rėmėjus, dalyvius ir pasiektus rezultatus.

Į baigiamąjį – pristatomąjį spektaklį, buvo sukviesta virš 200 neformalios auditorijos.

Apie atliktus paauglių problemų tyrimus, informuota Klaipėdos pataisų inspekcijos administracija ir inspektoriai.

4. Projektą galima laisvai pakartoti kitiems asmenims.

Įstaiga išleido metodinę knygėlę, kurią išdalino projekto dalyviams, rėmėjams, inspekcijos darbuotojams. Knygėlę galima pastudijuoti ir M. Mažvydo bibliotekoje. Trumpa santrauka yra interneto svetainėje [www.forumtheatre.lt](http://www.forumtheatre.lt).

Įstaigos jaunimo iniciatyvinė grupė veda apmokymus ir seminarus, norintiems įsisavinti šį metodą, organizuoja vasaros stovyklas.

5. Projektas yra novatoriškas, nes prevencijos srityje naudojamas patrauklus ir efektyvus psichologinio – kūrybinio pobūdžio metodas „Forumo teatras“, kuris sėkmingai taikomas kitose užsienio šalyse.

## Trumpa Forumo teatro istorija

Žymus teatro inovatorius brazilas Dr. Augusto Boalas XX a. 6-ajame dešimtmetyje pradėjo dirbti teatre „Arena Theatre“ San Paule. Norėdamas sužinoti žmonių nuomonę, jis visada po spektaklių rengdavo diskusijas. Vėliau jis išplėtojo tokį metodą: spektaklio metu žiūrovai galėjo sustabdyti veiksmą ir siūlyti, kaip turėtų elgtis engiamas personažas. Kartą taip sustabdžius spektaklį moteris iš publikos bandė paaiškinti, kaip turėtų elgtis engiamasis. Susijaudinusi pati užlipo ant scenos ir parodė aktoriams, kaip viskas turėtų atrodyti. Pasak Boalo, tą mirksnį ir įvyko didžiausias jo teatro perversmas. Radosi teatras, kur išnyko riba tarp aktoriaus ir žiūrovo. Augusto Boalo teatras tapo praktiniu socialinio aktyvumo pagrindu. Buvo sukurtas naujas teatro metodas – Forumo teatras

### Forumo teatro metodu lavinami įgūdžiai:

1. Tobulinamas bendravimas.
2. Mokomasi žiūrėti.
3. Išmokstama padėti žmonėms išvengti emocinio streso.
4. Išmokstama įveikti konfliktus ir sunkumus.
5. Išmokstama įžvelgti dažnai pasikartojančias problemas.
6. Išsiugdomas gebėjimas nuspėti dar neiškilusias problemas.
7. Išmokstama daryti sprendimus – keisti kolektyvo, šeimos ar draugų aplinkos situaciją.
8. Ugdomas tarpusavio supratimo jausmas.
9. Išmokstama išsklaidyti konfliktinės situacijos įtampą.

### Šitaip veikia Forumo teatras

Kiekvienas spektaklis yra kuriamas, nustačius tam tikros žmonių grupės (įstaigos, klasės ir kt.) problemas. Jis skiriamas tai auditorijai, kurios problemos bus analizuojamos ir sprendžiamos. Įstaigos ar kolektyvo problemas galima iširti atliekant anonimines anketines apklausas, taip pat tiesiog kalbantis su darbuotojais, moksleiviais arba organizuojant Forumo paštas. Forumo paštas – tai tiesiog klasėje, mokykloje ar kitur, nelygu kur vyks Forumo teatras, pakabinama pašto dėžutė su užrašu „Forumo paštas“ ir paskelbiama, kad į dėžutę kiekvienas kolektyvo narys gali mesti savo ar draugų aprašytas gyvenimo situacijas ar problemas, kurias jisai norėtų išspręsti. Forumo paštas anoniminis.

Gavę informaciją, Forumo teatro aktoriai ir grupės vadovai analizuoja problemas ir kuria kelis vaidybinius scenarijus, kuriuos paprastai bandoma atlikti improvizaciniu būdu, t. y. aktoriai aptaria temą, problemą, aukos ir skriaudėjo vaidmenis, išsiaiškina, ko siekia, ir suvaidina situaciją scenoje.

Vėliau suvaidinta situacija koreguojama, išplėtojamas aiškus konfliktas, tiksliausiai atskleidžiantis problemą, parodomos galimos pasekmės. Kai istorija tampa aiški ir visiškai suprantama, konfliktas ryškus ir atitinka iškeltą problemą, situacija rodoma žiūrovams. Žiūrovams istorija būtinai suvaidinama dar kartą.

Džokeris (vedantysis) kartu su žiūrovais aptaria situaciją, numato problemos sprendimo būdus, tarp žiūrovų surandamas žmogus, norintis pakeisti aukos vaidmenį atlikusį aktorių, ir pabandoma scenoje improvizuojant spręsti problemą. Situacija vaidinama dar kartą ir t. t. (Negalima keisti skriaudėjo vaidmenį atliekančio aktoriaus.)

Kad Forumo teatras galėtų veikti, reikia, kad būtų žiūrovų, reikia didesnės patalpos, bent poros įkvėpėjų ir aktorių, kurie vaidins situacijas.

Spektaklio metu, situaciją vaidinant dar kartą, bet kuris žiūrovas, įkvėpėjas arba aktorius, matydamas problemas sprendimo būdus, gali stabdyti scenoje vykstantį veiksmą ir siūlyti sprendimo variantus.

Istorija vaidinama daug kartų, kol žiūrovus patenkina rezultatas.

## Forumo teatro principai ir sudedamosios dalys

Mes priartėjome prie Forumo teatro principų, sudedamųjų dalių ir rėmų į kuriuos, kuriant vaidybines situacijas, reikėtų atsižvelgti, kad nenutoltumėte nuo svarbiausio tikslo –

Forumo teatras – metodas padėti žmonėms spręsti iškylančias problemas

### I. Vertybių išsiaiškinimas

#### Tikslas

Parengti pozicijas.  
Suprasti požiūrius.  
Mokytis reikšti nuomonę.

Svarbu: **motyvuoti, klausytis, gerbti.**

### II. Vertybių išsiaiškinimas

#### Taisyklės

- Gerbti vieniems kitus.
- Kiekvienas turi teisę išeiti, t. y. niekas nėra verčiamas dalyvauti Forumo teatre.
- Niekada nekritikuoti kitų nuomonės arba žmogaus, keičiančio savo nuomonę.
- Kalbėti „Aš manau...“
- Nenutraukti diskusijos. Nutraukę diskusiją, paneigsite kito nuomonę arba tiesiog nuslopinsite ją neleisdami iki galo pasakyti savo nuomonės.

Svarbu: **sakyti „Aš manau...“**

### III. Vertybių išsiaiškinimas

#### Pozicijos apibūdinimas

- Laisvai pasirenkate suvaidinti kokias norite situacijas. (Kokias vaidinsite situacijas, patys galite nuspręsti arba diskutuodami, arba asmeniškai pasiūlydami.)
- Sąmoningai pasirenkate apsvarstyti norimos vaidinti situacijos (problemos) pasekmes. (Tai priklauso nuo to, kokios problemos mums aktualios ir kokios skaudžiausios pasekmės gali išstikti).
- Pasirinkimu Jūs patenkintas. (Būtinai visi turi būti patenkinti rezultatu, kitaip Jūs pažeisite principą – išklaudyti kito nuomonę).
- Pasirinkimą patvirtinate prieš kitus. (Turime pagrįsti savo pasirinkimą).
- Pasirenkate veikti tokiais veiksmais, kuriuos galima pakartoti scenoje. (Veiksmas grindžiamas aiškiu konfliktu ir aiškiais aukos ir skriaudėjo vaidmenimis).

Svarbu: **veikti veiksmais**

### IV. Forumo teatro rėmai

- Vaidinamoje istorijoje aiškus ir gerai matomas konfliktas.
- Vaidinamos scenos trukmė – maždaug 5 min.
- Scenoje aiškus skriaudėjas, nukentėjęsysis (auka) ir neutralūs veikėjai.
- Scena blogai baigiasi, kai sprepada stipriausia.

**Svarbu: kenkėjas, auka**

## **V. Forumo teatro tikslai**

- Pasyvų žiūrovą paversti esminiu veikėju, kuris pats diskutuoja ir sprendžia scenoje matytą problemą; (reikia sugalvoti, kaip prakalbinti žiūrovą; tai turėtų padaryti Džokerio vaidmenį atliekantis personažas).
- Suteikti galimybę psichologiškai sustiprėti (išmokę įveikti konfliktines situacijas, išmokstame atsispirti stresui).
- Nutraukti išorinę ir vidinę sprepadą. (Forumo teatras siekia, kad aiškiai būtų suvokiama, koks yra skriaudėjo ir koks aukos vaidmuo, ir kokios būna pasekmės. Skriaudėjas gali naudoti ir fizinę ir psichologinę sprepadą. Tai būtina išsiaiškinti.)
- Suteikti viltį ir įtvirtinti nuostatą, kad sprepada galima nutraukti (kartojant vaidinamas situacijas, sprendžiamas konfliktas ir siekiama, kad situacija keistųsi į gerąją pusę; tai reiškia, kad skriaudėjas bus paveiktas ir sprepada taps mažesnė arba bus visai nutraukta).

**Svarbu: suteikti viltį**

## **VI. Forumo teatro dalys**

- Kenkėjas (skriaudėjas) – atskleisti sprepadą (problemą).
- Nukentėjęsysis (auka) – atskleisti sprepadą (problemą).
- Neutralūs veikėjai – iš pradžių neutralūs, pamažu įsitraukia į konfliktą.
- Džokeris – tiltas tarp aktorių ir žiūrovų.

**Svarbu: atskleisti sprepadą (problemą)**

## **VII. Forumo teatro kūrimo tvarka**

- Leiskite kiekvienam pasisakyti diskutuojama tema.
- Išbandykite kelias idėjas.
- Leiskite kiekvienam pasirinkti, ar nori dalyvauti ir kaip.
- Niekada nevaidinkite savęs ir viskam duokite netikrus vardus.
- Nebijokite vaidinti meniniu, nebutiniu ir realistišku sceniniu stiliumi.
- Kurkite sceninį veiksma ir istoriją. Venkite monotonijos viso situacijos vaidinimo metu.
- Laikykitės vienos aplinkybės, kurioje vyks vaidinamos istorijos veiksmai.
- Forumo etiudą pakartokite nors vieną kartą.

**Svarbu: etiudą reikia pakartoti**

## **VIII. Forumo teatro Džokeris**

**Forumo teatrui vadovauja Džokeris, kuris turi:**

- Norėti vadovauti veiksmui.
- Išjudinti publiką, sugalvoti įvairių pratimų-žaidimų, padedančių prakalbinti publiką ir paskatinsiančių ją diskutuoti.
- Paaškinti taisykles.
- Susipažinti su aplinkybėmis ir veikėjais.
- Paskatinti auditoriją dalyvauti.
- Padėkoti dalyvavusiems žmonėms.
- Nereikšti savo asmeninės nuomonės.



- Nutraukti nesibaigiančias diskusijas.
- Aptarti suvaidintą situaciją kartu su žiūrovais ir aktorais.

**Svarbu: nereikšti savo asmeninės nuomonės**

### **IX. Kas lemia Forumo teatro veiksmingumą?**

- Aštrus konfliktas.
- Aiški priespauda.
- Įsitraukimas.
- Aiškiai prasta pabaiga.
- Rūpima tema (pagal nustatytas problemas).

**Svarbu: aiškus, aštrus konfliktas**

### **X. Kaip pradėti Forumo teatrą**

- Nuo energijos žaidimų-pratimų iki Forumo teatro.
- Grupė išsiaiškina vertybes.
- Temos.
- Skulptūros.